СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 289. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 13. грудня, 1926. VOL. XXXIV. No. 289. Jersey City, N. J., Monday, December 13. 1926 THREE CENTS.

ПРОТИВНИКИ ПРОГИБІЦІЇ СОРОМНО ПОБИТІ В КОНГРЕСІ

ВСЕГО 12 ГОЛОСІВ ЗАЯВИЛОСЯ ЗА ЇХ ВНЕСКОМ.

ВАШИНГТОН, 10. грудня. — Так звані „мокрі", себто противники прогибіції, або, як їх дехто в конгресі називає „пивний блок", віднесли нині соромну поразку. Виступили вони з внесением зменчити суму, визначену в буджеті на виконуване прогибіційного закона. Коли прийшло до голосовання в палаті послів, за внеском заявилося всего 12 голосів.

Прихильники сього внеску кажуть, що внесок убито поза кулісами.

ЦЕРКВИ ДОМАГАЮТЬСЯ ОСТРІЙШОГО ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

МІНЕАПОЛИС, Минесота, 10. грудня. — Збори Федеральної Ради Церков, до якої належуть усі некатолицькі церкви Америки, заявилися за скріпленнем прогибіційного закона та проти лінчовання.

Заряд методиської епископальної церкви видав новий заклик до своїх вірних до боротьби проти противників прогибіції. Заряд каже, що коли прихильники прогибіції віднесли кілька поражок за послідний час, то із сього ще не виходить, що їм треба складати оружа.

ЦІКАВА ПОЛІТИЧНА ВОРОЖБА.

НЮ ЙОРК, 10. грудня. — Джордж Форт Милтон, редактор Четенуга Нюз, написав до тижневика Автлука статтю, в якій заповідає, що демократична партія в 1928. році розібється, як партія не іменує Ал. Смита своїм кандидатом на уряд президента Злучених Держав. Смит, так каже Милтон, тоді зорганізує свою особисту партію.

ВЕЛИКА ЖІНОЧА МИРОВА ДЕЛЕГАЦІЯ В КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, 10. грудня. — Президент Кулидж приняв нині велику, бо аж з 600 людий зложену делегацію організації жінок, ворожих війні.

Жінки предложили президентови довше меморандум проти війни, в якій заповідають дальшу боротьбу проти війни. Вони дають президентови цілий ряд рад, як приміром радять вести отверту політику супроти Филипинських Островів, зарядити з тубильцями явну конференцію, тощо.

МЕКСИКАНСЬКИЙ СЕНАТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА СВОЇМ ПРЕЗИДЕНТОМ А ПРОТИ АМЕРИКИ.

МЕКСИКО, 10. грудня. — Сенат мексиканського конгресу ухвалив нині виразну резолюцію за політикою президента Мексика Каєса супроти Злучених Держав, похваляючи його „патріотичну й справедливу оборону" суверенности Мексика.

АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО МЕКСИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ.

НЮ ЙОРК, 10. грудня. — В одному з місцевих клюбів виголосив Американець Карлтон Білз, який лишшо вернув з довшого побуту в Мексику, відчит про мексиканські справи. Прелегент виказував, що мексиканський уряд не може покинути своїх земельних реформ та мусить відбирати землю від католицьких епископів, бо народ, у котрім 90 процентів населення не має досить землі до управи, не може розвиватися так довго, поки земля не опиниться в його руках.

БРУТАЛЬНЕ ПОВЕДЕННЄ ПОЛІЦІЇ ПІДЧАС СТРАЙКІВ.

НЮ ЙОРК, 10. грудня. — На однім місцевім поліційнім суді заявилося богато страйкуючих робітників, вирабляючих паперові бакси, та заявили під присягою, що поліція заховується супроти страйкарів крайно брутально. Свідки показували на деяких полісменів як винуватих та подавали докладно імена других. Начальник стациї постановив розслідити справу.

ДИВНА ТРАГЕДІЯ В РОДИНІ ІМІГРАНТА.

НЮАРК, Ню Джерзі, 10. грудня. — В мешканню італійського іміграта Франса Танги мало не прийшло нині до страшної трагедії. До мешкання вломився нагло його син Йосиф Танга та кинувся з револьвером у руках на свого батька. Був би певно вбив його, якби не те, що револьвер припадково не випалив.

Батько вибіг на вулицю й покликав поліцію. Як полісмени зайшли до хати, син хотів стріляти до них, але й сим разом револьвер не стрілив. Його забрано на поліцію, де його віддано під обсервацію значних умових недуг.

На поліції син росповів поліції цікаву історію родини. Батько, так він говорив, покинув родину, яка жила тоді в Франції, сім літ тому назад. Він, як найстарший син, пустився в світ шукати батька. По шістьох роках він довідався від одних знакомих у Канаді, що батько живе в Злучених Державах, у Нюарку. Він і перекрався через границю, щоби пімститися на батьку за покинення родини.

ПРОЦЕС ПРОТИ БУВШОГО МІНІСТРА ФОЛА.

ВАШИНГТОН, 10. грудня. — На процесі проти бувшого міністра Фола й нафтяра Догені за обманюване уряду, самий Догені ясно сказав, що він позичив Фолови 5,000 долярів на кошти сього процесу.

ЗНОВА ВОСКРЕСАЮТЬ СИНІ ЗАКОНИ.

ЕРВИНГТОН, Ню Джерзі, 10. грудня. — Поліційний уряд сього міста оповістив, що він знова почне виконувати старий закон про святковане неділь, виданий ще в 1854. році. Навіть усі стациї газоліни в сьому місті мають бути замкнені.

В ХІНАХ ЦВИТЕ КАНІБАЛІЗМ.

ПЕКІНГ, 9. грудня. — В місті Сіянфу, яке має 700.000 мешканців і лежить в провінції Шенсі, панує страшна нужда. Місто облягають війска генерала Лію Чен. В місті знова борниться народна армія. Війско забрало від населення всі средства поживи. Облога триває від квітня. Довіз цілком припинений. Всі пси та инші звірята зникли, всіх їх поїло населення. Люде вмирають сотками денно з голоду. Одинока пожива, це людські трупи. Продають їх публично.

В місті находяться і чужинці, місіонарі і їх родини. Остання вістка, яка від них дійшла до Пекінгу вказує, що дні їх життя почислені.

НОВИЙ УРЯД В ДАНІЇ.

КОПЕНГАГА, 10. грудня. — Не вдалося сформувати коаліційний кабінет, бо соціялісти відмовилися від співпраці з лібералами. Премієром став М. Мадсон Мигдаль, ліберал, який формує новий кабінет. Мигдаль є агрономом і був досі міністром рільництва на протязі чотирох років.

БЮТЬ ЖИДІВСЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Парижська монархістична газета „Возрожденіе" доносить, що на Херсонщині почали вже селяне бити Жидів. На нову партію жидівських поселенців, зложену з 200 осіб, напали розярені до краю селяне, окружили їх та повбивали разом з дітьми. Весь жидівський інвентар спалили.

Друга вістка про погромпротест наспіла з таврійської губернії на Криму, де селяне напали на гурт приїзших Жидів-кольоністів, вивезли їх до ліса та всіх живцем закопали в землю.

НАЙКРАЩА ФРАНЦУЗКА — НІМКОЮ.

Німці мають добру тему до жартів з поважної нагоди. На сьогорічнім міжнародним конкурсі краси в Парижі першу нагороду з титулом „найгарнішої французької жінки" одержала панна Жакелін Шалі. Виявляється, що Шалі є дочкою німецького годинникаря з Грацу, який виемігрував до Парижа і підчас війни був навіть інтернований як Німець. Там оженився з Француженкою і живе в Парижі до нині.

ПЕРША ЖІНКА ІНЖИНІРОМ ФЛЬОТИ.

Англійка, пані Вікторія Дреммонд здала саме другий інжинірський іспит при фльоті. Вона має 28 літ і відбула уже шість великих подорожей до Австралії і на далекий Схід. На пароплаві працювала так, як кождий кандидат на інжиніра фльоти працювати мусить, значить в машиновому відділі повинна на переміну денну і нічну службу. За весь час не пропустила ні одної години праці та дала доказ, що і це звання може бути для жінки доступне.

ГАРКАВЕНКО ПОБІДИВ В БАЛТІМОР.

Славний український силач А. Гаркавенко щораз то більше робить побід, кладе всіх на лопатки. В борбі, котра відбулась в четвер в Станіслаус гали в Балтімор, Гаркавенко боровся з Американцем Павлом Джексоном, ваги 225 ф. Не звертаючи уваги на се, що Американець есть сильний і уміє добре боротись, Гаркавенко по 27. мін. борби зловив Джексона, підніс його у воздух, покрутив ним 12 разів і положив його на лопатки. Другий раз повторив Гаркавенко те саме і положив його за 7 мінут. Гаркавенкови публика устроїла велику овацію.

ВІТОС ПРО ПІЛСУДСЬКОГО.

На одному вічу говорив Вітос між иншим і таке про травневий переворот Пілсудського: „Як я зістав премієром, поставив я до през. Войцеховського категоричний запит, чи він знає про те, що Пілсудський приготовляє переворот. На те Войцеховскі відповів, що Пілсудскі дав йому слово чести, що ніякого бунту не буде робити. Тимчасом в три дні по тій заяві Пілсудскі розпочав бунт".

МОГИЛИ ЖОВНІРІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

У Чехословацькій республиці зареєстровано 139,537 воєнних могил. З них є 60.709 Чехословаків, 15,176 Югословян, 14,176 Італійців, 9,522 Мадярів, 8,433 Поляків, 2,323 Румунів, 543 Турків, 495 Українців, 237 Німців („Райхсдайтше"). 9 Французів, 2 Англійців і 2 Американців. Незвичайно мале число наших похоронених жовнірів пояснюється мабуть тим, що в цій статистиці, яку подаємо за „Праґер Прессе", пропущено Росіян, до яких вчислено чимало наших рядових, а таксамо багато вийшло їх під рубрику „Поляків".

СКІЛЬКИ Є ВАСИЛІЯН.

У Галичині є 100 отців, 94 студентів, 90 братчиків; разом 284. У порівнанні з минулим роком 19 членів більше. На Підкарпатській Україні є отців 8, студентів 28, братчиків 9; разом 44. У Румунії отців 3, студент 1, братчиків 6. Разом усіх 338. На місіях у Канаді та Бразилії є 15 отців, 14 студентів і 5 братчиків. Загальний приріст членів в 1926 р. є 33.

СТАРОВИННИЙ ПІДЗЕМНИЙ ХІД.

В Білій Церкві на тому місці, де колись стояла палата Мазепи, викрито підземний хід, що проходить під усім містом і на 2 верстви задовжки. За історичними даними, під Білою Церквою є ще два чи три підземних ходи. В новому році передбачуються розкопи цих ходів з метою обслідування.

ЯК ДБАЮТЬ ПРО ПАМЯТКИ...

На могилі Коцюбинського в Чернигові, як довідуємося з радянської преси, старий хрест зігнив і ледви тримається. Напис на хресті зовсім затерся. А стежка до могили і сама могила заросла буряном. Будинок, в якому 15 літ жив Коцюбинський, напів зруйнований, садок знищений, огорожі зовсім нема! Щось подібне можливе тільки у нас.

НАШІ ГУЦУЛИ ПЕРЕД СУДОМ.

У вівторок, 16. м. м., закінчилась перед окружним карним судом у Львові 8 днів триваюча розправа проти 10 наших Гуцулів та одного Жида з Коломиї, обвинувачених у гордовій зраді через організовання комуністичних гуртків, яких метою було відірвати Східну Галичину від Польщі. Судді присяжні заперечили однак питання щодо головної зради, а натомісць затвердили питання в напрямі заколочення публичного спокою та присудили пятьох обвинувачених: Созонта Букатчука, Ватаманюка, Павлюка, Фельчука та Жида Ґрайфа по одному рокові тюрми. Решту обвинувачених випущено негайно на волю.

УКРАЇНЕЦЬ ЧЕМПІОНОМ.

Петро Латцо, чемпіон середньої ваги поміж борцями на кулаки, це Українець, якого родина походить із угорського Закарпаття. Він замешкалий в Скрентон і отверто признається до свого походження, але як майже всі закарпатські Українці він зве себе Руснаком. Колиб всі Українці мали правдиву національну свідомість, тоді доперва показалосьби вповні, який ми здібний народ.

СМЕРТЬ ФЕМІНІСТКИ.

Померла одна з визначних французьких феміністок др. Жаннь Шовен, перша французька адвокатка, яка здала докторат прав в 1892 р. і щойно в 1900 р. діждалась закону, який давав їй дозвіл виконувати свою практику. Зрештою вона боролась за ніщо більше для принципу і для добра инших жінок, бо сама присвятила свою працю вихованні дівчат і була вчителькою літератури та фільософії в ліцеях.

РОЗДІЛ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ НА ЛИТВІ.

На Литві введено цивільні шлюби, що, як повідомляють звітки, має бути першим кроком литовського уряду до цілковитого розділу церкви від держави.

НЕВИННОЮ КРОВЮ ОБЛИТА СОРОЧКА В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ!

ВАРШАВА, 10. грудня. — Підчас нарад польського сойму атаковано в острий спосіб правительство. Особливо виступали проти уряду білоруські посли з приводу масакри, якої допустилася польська поліція над безборонним народом на спокійних зборах в Дільську.

Підчас горячої дебати приступив до заступника премієра міністра Бартля, який проводив нарадами, один з білоруських послів і вийняв з кишені кровю облиту сорочку, яку знято з одної з побитих жертв в Дільську. В тім самім часі роздавано послам в соймі фотографії з других побить, яких допустилася польська поліція на тім зібранню. На те все уряд не дав ніякої відповіди, жадучи мабуть на самого Пілсудского, який мав бути на Білоруси і приглянутися її гараздам під Польщею.

Сойм тільки відкинув предложений йому до апробати пресовий закон, який по словам соціялістів може принести у світі тільки ганьбу польському імени.

Замішанне викликала тільки поліція, яка подала, що викрила в міністерстві фінансів якийсь заговір і приступила до арештів. Якісь шпіони мали на думці викрасти рапорт проф. Кеммерера і видати його чужій державі. Так голосить польська поліція. А всі переконані, що це підступ, бо поліція хоче закрити себе в той спосіб перед новими арештами.

25-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ ВИНАХОДУ БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЕГРАФУ.

ЛОНДОН, 10. грудня. — Дня 12. грудня обходить великий італійський винахідник ювилей першої своєї бездротної телеграфічної посилки, яку вислав з Ню Фондленд до Англії. Винахід той коштував богато літ тяжких трудів і дослідів і многих заводів. З історії того винаходу, яку подає сам Марконі, видно, що Марконі перейшов богато розчарован, а побідила його віра, завзяття і витревалість.

АНГЛІЯ НА ПЕРЕШКОДІ ПОРОЗУМІННЮ НІМЕЧЧИНИ З ФРАНЦІЄЮ.

БЕРЛІН, 10. грудня. — В урядових німецьких кругах подають, що справа війскової контролі опинилася в вузькій улиці. Франція властиво не має тепер нічого проти цего, щоби війскову контролю перебрала Ліга Націй, вона не домагається навіть знищення кенігсберґського форту і готова вицофати свої війська з Надренії. На Німеччину натискають тепер з другого боку, а то торговельного. А натискає головно Англія. Вона то виступає проти невикінченних німецьких виробів оптичних, які висилає Німеччина до Росії і скандинавських країв, а які властиво служать для війскових цілей. В той спосіб висилає Німеччина і оруже. В однім і другім впадку можуть другі краї дуже легко докінчити невироблені скла або гармати, які Німеччина виготовлює і продає дуже дешево, а тим самим побиває англійську конкуренцію. Всі три міністри заграничних справ: Чемберлейн, Бріянд і Штреземан одержали вправді покоєві нагороди Нобля, але тепер в великім клопоті, як задержати далі мир.

ЧОТИРИ АКТОРКИ ЗГИНУЛИ В ВОГНИ.

РИМ, 10. грудня. — В театрі Аполльо вибух огонь, який в кількох секундах з неімовірною скорістю обгорнув цілий театр. Огонь викликав велику паніку. Публиці нічого не сталося, але чотири акторки, які грали на сцені і побігли до гардеробі, щоби перебратися, згоріли.

РОЗДАЛИ ПОКОЄВІ НАГОРОДИ НОБЛЯ.

ОСЛЬО, Норвегія, 10. грудня. — В присутности короля Гакона, престолонаслідника Оляфа і членів правительства і дипломатичного тіла вручив ректор університету проф. Станг покоєві нагороди Нобля Штреземанови, Бріяндови, Чемберлейнови і генералови Досови на руки представників тих держав, до яких кождий з них належить.

Нагородженні надіслали привітні телеграми з подякою, які відчитано на святі. Святочну промову виголосив Фрідйоф Нанзен, в якій вичислив заслуги Ліги Націй для мира, піднісячи при тім заслуги нагороджених. Осібне місце призначив він Досови, який започаткував економічне Льокарно.

ОПОЗИЦІЯ НЕ ВТИХАЄ.

МОСКВА, 10. грудня. — Зіновєв і Троцький розпочали далі свою опозицію проти комуністичних верхів. Троцький виголосив півтораговинну промову, в якій без обиняків заявив, що отсе приходить в Росії не тільки конець большевизму, але й соціялізму взагалі. Комуністичний орган „Правда" дуже остро атакує за те Троцького, а нюйорський кореспондент подає, що з тої опозиції нема що судити про дійсний упадок большевизму, або про якийсь переворот у партії. Він заявляє, що опозиція є безсильна.

БУДУТЬ СУДИТИ ЗБУНТОВАНИХ ГЕНЕРАЛІВ.

СЕН ЖАН ДЕ ЛЮ, 10. грудня. — Вкоротці буде судити полевий суд двох генералів Вейлера і Агвілера за їх бунт проти диктатора Прімо де Рівери. Оба генерали вже заплатили значну грошеву кару, а тепер підуть по всякій правдоподібности до тюрми, яка буде досмертною.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З НАГОДИ РІЧНИХ ВИБОРІВ ПО ВІДДІЛАХ

По відділах Українського Народного Союза відбуваються тепер важні річні збори, на яких видається осуд над старими урядниками та вибирається нових. Сі вибори й повинні застановити глибше кожного члена Українського Народного Союза.

Наперед, щодо оцінки старих урядників. Оцінювати їх треба після їх здібностий і охоти до праці, а не після особистих інтересів. Мірилом оцінки має бути праця для організації, а не особисте вподобання або особиста ворожнеча. Хто осуджує корисного для організації урядника через те, бо він йому не догодив у приватній справі, той не карний член організації, а самолюб, і то тупий самолюб, який ощаджує цента, а тратить доляр.

Відкинувши всякі особисті вподобання й відрази, треба оцінювати урядників без сентиментів. Інтерес організації вимагає, щоби на кождім уряді була людина, яка на се становище найкраще надається. Не треба держати урядника просто тому, бо його вже раз вибрано. Нема стиду признатися, що урядника не підобралося добре. Більший стид знати, що людина на даний уряд не надається, а її далі на уряді держати.

Часто член не підходить на сей уряд, на який його вибрано минувшого року, але він дуже добре надавався на другий уряд. Нераз кепський секретар був би дуже добрим касієром або предсідателем, і на відворот. Самоуправа власне в тому й лежить, щоби всюди підобрати „де райт мен ін де райт плейс".

При виборі уряду треба всякому членови здобутися на горожанську відвагу й не кандидувати на уряд, на який він не надається. Коли знов людина знає, що вона сповнить сей уряд, то вона повинна мати тільки горожанської свідомости, щоби брати уряд, хочби се було получене з певними трудами й неприємностями. Пора вже нам при тому закинути наші звичаї відмовлятися від уряду й вижидати при тім, що ще краще будуть просити. Як люди кличуть, а член чується на силах, він не має чого заховуватися як дівчина, коли до неї прийшли з рушниками.

При голосованю свідомий член голосує не після своїх приватних інтересів і вподобань, але після інтересу організації. Як його кум не надається на уряд, то чесний член голосує проти кума. Як кум настільки розуму не має й відтак гнівається за таке голосоване, то такого кумом не варта мати. Як такий кум поурядує рік і скомпромітується, то він відтак самий пізнає, що він був собі ворогом, а приятелем був той, хто не хотів бачити його на тім становищи, на яке він не надається.

Коли маємо на уряд кращого, вибираймо нового. Коли не маємо, держім старого. Вибираймо після свого чесного переконання. Голосуймо відважно після інтересу загалу.

ЯКІ КОРИСТИ ДАЄ АСЕКУРАЦІЯ

Одним з найважнійших способів, яким нарід може стати ексномічно независимим, я вважаю асекурацію.

Статистика Злучених Держав вказує, що на сто бізнесменів 90 в довшім чи коротшім часі банкротує. Статистика тая також вказує, що люде, які стараються скорим способом добитися багацтва, річно тратять майже півтора тисяча міліонів долярів у всяких спекуляціях. Тая статистика вказує, що 85 процент Американців на 100 лишає забезпечення своїй рідні в асекурації.

Та сама статистика подає, що Американці місячно вибирають асекурації на сто тисяч міліонів долярів. Та сама статистика вказує, що по обчисленню всего маєтку людського в Злучених Державах, люде видають на асекурацію тільки 3 центи на долярі зі свого заробітку. Який страшно малий це процент доходу а які приносить величезні користи чоловікови асекурація.

Коли пересічний чоловік береться недосвідно до бізнесу і тратить на долярі 90 центів, то асекурація не тільки віддає чоловікови 100 центів вложених за 100 центів, але ще дає потому і складаний процент з тих грошей.

Користи з асекурації такі:

1) Чоловік забеспечує собі і своїй родині независимість.

2) Чоловік помимо волі щадить, бо той процент, що він місячно вложить в асекурацію, напевно би розпішовся.

3) Дістає 100 центів з процентом за сто.

4) Асекурація не вимагає від чоловіка бізнесового знання, ані великого капіталу. Є найбезпечнійшим і найпевнійшим забезпеченнем на світі.

5) Коли возьмеш асекурацію на життя, то як дожиеш, дістанеш готовий гріш, тобою вложений, з процентом і тим способом стаєш сам независимим до свого життя.

6) Коли возьмеш асекурацію на смерть, то не тільки можеш жити супокійно ціле своє життя, що родина твоя не піде на жебраний хліб, але гріш твій, вложений в асекурацію, буде дальше працювати для твоєї родини і по твоїй смерти.

7) Асекурація, немов та рідна мати, ніколи вас не заведе ані не обдурить. Противно, вона заопікується по вашій смерти сиротами. Як ви заасекуровані на достаточну суму, то ваші діти дальше можуть учитись і здобувати собі тим способом незалежне становиско, якого вони би не досягнули, як би не було асекурації.

8) Простий робітник, а таких між нами є найбільше, рідко коли в силі зложити маєток і заощадити тільки, щоби дорівнати асекурації. Асекурація, майже без відома чоловіка, щадить і складає для него гріш на чорну годину.

9) Коли ти є заасекурований,то є певний не тільки забезпеки своїй рідні, але ти є певний і людського і християнського похорону.

10) Статистика виказує, що в Америці кождий дорослий чоловік є забезпечений пересічно на 1300 долярів. Ця сума заледви вистане родині на оплату похорону і конечних видатків в часі хвороби покійника. Якщо голова родини перестане працювати, а коли, як то часто сдучається, нема в хаті покладного гроша. Тому чоловік звичайний повинен що найменче асекуруватися на 5,000 долярів. Але о тім пізнійше.

11) Якщо ви приїхали до Америки давнійше, то ви тямите, що ви заробляли може одну третину того, що заробляєте нині. Правда, тоді усе було танше, але в той час і тяжше було щось ощадити, бо не було з чого. Нині не випєм на день одного келішка горівки, не купим нових черевиків а полатаєм старі і уже пару долярів маєм заощаджених. Де вони є? Розпішлися. Але коли ти давнійше був заасекурований на 1000 долярів, а підпесеш нині ту асекурацію з тисячі на 5 тисячів, то майже не відчуєш ріжниці, як захочеш дещо ощадити.

12) Асекурації не відкладайте з дня на день, бо з кождим днем ви старієтеся. З кождим днем сили ваші до зарібку меншають, з кождим днем, місяцем і роком оплата за асекурацію підноситься. Але не тільки вкладка росте але і ваша здібність до асекурації меньшає. Старші люде підпадають більше хворобам а слабих до асекурації не приймають. Чим ти молодший, тим меншу вкладку будеш платити і там більше сили у тебе є заробити на ту вкладку і на життя.

13) Три центи з заробленого доляра видати на асекурацію, як статистика вказує, не є так велика сума, а за те які великі користи асекурація приносить.

Др. В. Сіменович.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАСПІВ ЧАС, ВЕЛИКИЙ ЧАС!

Обіжджаючи українські кольонії в Америці, щоби зібрати фактичний матеріял до видання книжки про нашу еміграцію, мав я нагоду пізнати дух по наших громадах та їх думки, які кружляють в головах наших громадян. З тими думками хочу поділитися з ширшим загалом.

В кождій громаді, в кождій парохії, в кождім братстві, товаристві, сестрицтві, в кождім найменшім гуртку нашої еміграції панує страшне огірчення супроти тої політики, яку повів еп. Богачевський зі своїми дорадниками. Всюди нарікання, всюди жаль і біль огортають серце і душу кождого Українця, бо кождий тривожиться за будучність нашої еміграції.

Наші люде ось так розбирають теперішнє положення:

Ми, українські емігранти, прибувші в цю країну, старалися за всяку ціну задержати традиції наших предків, задержати любов до своєї батьківщини, любов до свойого народу.

І хотяй тяжко, дуже тяжко ми працювали на кавалок хліба, щоби виживити нашу родину, ми старалися заразом здвигнути величаві святині, красні парохіяльні доми, закупити цвинтарі і т. п.

Ми старалися всіма силами впоїти в душу нашої дітвори любов до своєї церкви, до свойого народа, до своєї батьківщини, до своїх народних мучеників, до дорогого імени: Україна.

Ми переходили ріжні гаразди, всяку анархію і боротьбу, аж в послідних кількох літах удалося нам зєднати українську еміграцію в одну цілість і створити „Обєднанне Українських Організацій в Америці", котре веде дуже корисну роботу для несення допомоги Рідному Краєви і було виразом нашої єдности.

Та з приїздом до Америки еп. Богачевського зачалося щось псувати в нашій праці і в наших змаганнях. Зачалося нове розбиття сил. Почали нами нехтувати і за покірних рабів уважати, які мають слухати і то лишень одної тільки церковної власти, давати і мовчати. Зачалося легковаження іменем українським. Почалися нагінки і паплюження наших провідників, а навіть національних геніїв.

Люде зачали застановлятися, чому це наша дітвора учиться в українських вечірних школах, себто в пивницях під церквами та приходять до переконання, що не треба було видавати так великих сум на церкви, які потім мав би забрати епископ Богачевський, а радше було дешевше будувати церкви, а решту призначити на школи.

Люде кажуть, що на послідній Головний Конвенції Українського Народного Союза ухвалено збудувати український Сиротинець і дивуються, чому еп. Богачевський не згадав коли хоч одним словом за так похвальне й велике діло. Хоч члени Українського Народного Союза не потребують помочи епископа, але вони дивуються, як така справа може бути байдужа для українського епископа і толкують собі, що епископ не інтересується Сиротинцем Українського Народного Союза, тому, що знає, що він не буде під зарядом епископа, ані не буде на нього записаний.

Коли зачалася боротьба між филаделфійською парохією а еп. Богачевським, люде слідили кождий найменший крок тої бортьби, бо знали, що там є люде, котрі обстоюють справедливість і народну честь.

Тому, коли з Филаделфії вийшов поклик до парохій на церковний зїзд, який має відбутися 29 грудня цего року в Филаделфії, всім стало легко на серцю, що буде пре[illegible] зійтися і порадитися, в який спосіб ратувати нашу мозольну працю, в який спосіб ратувати українське імя, церкву і народну справу. Ось такі я чув голоси. Я пізнав з уст кождого, що це говорить зі серця розпука тяжко кривдженого народа; що це говорять наболілі серця, котрі бажають правди, долі і волі свому народови.

Тому-ж додам від себе:

Ідьте, Шановні Делегати парохій, на зїзд до Филаделфії з кріпкою вірою і твердою постановою обстояти за нашою честю і за своїми правами. Ідьте і радьте для добра Вашого і Вашого покоління. Докажіть ділом, що рука польських конкордатів Вас не досягає.

Докажіть ділом, що всякі вороги не зможуть звести Вас з правдивої дороги.

Ваша доля у Ваших власних руках.

Д. Штогрин.

ПОДАВАЙМО ЗВІТИ З ВІЧ ДОКЛАДНО.

Українській еміграції в Америці прийшлося тепер вирішувати богато дражливих справ. Такі питання можуть дуже легко розбудити людські пристрасти. Тому й зі сими якраз справами треба поводитися як найобережнійше. Чим більше дражлива справа, тим більше треба вважати, щоби справу розглядати як найспокійнійше.

Подам як примір те, що стрічилося мені. В 273. числі Свободи була поміщена дописка з Вілмінгтону про віче. В дописці було написано про мене, що я подав внесення, чи не покинутиб нам католицьку церкву, а перейти до православної. Як зачуваю, дехто набрав переконання зі сеї дописи, що се я агітував за переходом до пра-

(Продовження на ст. 3-тій.)

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(52)

— Здоров був, князю, — сказав він, обіймаючи Микиту Романовича, — прощу, сідай; як ти се рішився вернути в Слободу, Микито Романовичу? Але позволь перше приймити тебе, ти, бачу, з дороги втомився.

На приказ Годунова поставили на стіл закуску і кілька чарок вина.

— Скажи, князю, — спитав Годунов заклопотаний, — чи бачили тебе, як ти вийшов на рундук?

— Не знаю, — відповів простодушно Серебряний, — може й бачили; я не ховався, прямо до твого терему підїхав. Мені звісно, що тебе не тягне до опричнини!

Годунов захмурився.

— Борисе Федоровичу, — додав Серебряний довірчиво, — я-ж не сам; зі мною прийшло сотні дві станичників з під Рязани.

— Що ти кажеш князю?! — скрикнув Годунов.

— Вони, — продовжав Серебряний, — заставою лишились. Ми разом несемо свої голови государеви; нехай карає нас або милує, як йому подоба!

— Чув я, князю, чув, як ти з ними Татар побив; але чи звісно тобі, що від тоді в Москві діялося?

— Звісно, — відповів Серебряний і захмурився. — Я йшов сюда і думав: опричнині конець, а в вас ще гірше ніж перед тим! Нехай простить Бог государеви! А тобі гріх, Борисе Федоровичу, що ти тільки дивишся на се все, та мовчиш!

— Ех, Микито Романовичу, ти, як бачу, такий самий, як був! Щож би я сказав цареви? Хибаж би він мене послухав?

— А хоть би й не послухав, — відповів уперто Серебряний, — то все таки тобі говорити слід. Від когож йому правду знати, як не від тебе?

— А ти гадаєш, що він правди не знає? Ти гадаєш, що він дійсно всім тим видумкам вірить, через котрі тільки людей страчено?

І сказавши се, Годунов закусив-було язик, але згадав, що говорить з Серебряним, котрого отверте лице виключало всяке підозріннє в зраді.

— Ні, — продовжав він півголосом, — даремне ти винуєш мене, князю! Цар тратить тих, на кого лихий, а над серцем його не має власти ніхто. Серце цареве в руці божій, говорить святе письмо. От Морозов стрібував-було противитись йому; щож вийшло? Морозова стратили, а другим від Микито Романовичу, самому сего не стало легше. Але тобі, не дорога голова, що, знаючи про московську казнь, не побоявся ти прийти в Слободу?

При імени Морозова Серебряний зітхнув. Він любив Дружину Андрієвича, хоть боярин і видер йому щасте.

— Щож, Борисе Федоровичу, — відповів він Годунову, — що має бути, то не мине! Та, правду сказавши, й жити мені надоїло; не привітне тепер у нас життє!

— Послухай, князю; ти сам себе не бережеш; така, видно, вже в тебе вдача, та Бог тебе береже. Як ти до тепер не ліз в сильце, а все цілий з него виходив! Мабуть не написано тобі пропасти ні за що, ні про що. Колиб ти з тиждень тому вернувся, то не знаю, що би з тобою було, а тепер можеш мати надію; тільки не квапся на очи Івану Васильевичеви; нехай я його перше підмачу.

— Спасибі тобі, Борисе Федоровичу; та мною ти не дуже то журися; а от станичників, коли можна, визволь з біди. Вони хоть і лихі люде а за провини свої гарно відслужилися.

Годунов поглянув здивовано на Микиту Романовича. Він не міг привикнути до простоти князя, і рівнодушність його до власного життя показалась Годунову неприродною.

— Щож ти, князю, — спитав він: — з горя, чи що, не хочеш жити?

— Може й з горя. По що тепер жити? Чи повіриш, Борисе Федоровичу, іноді мимохіть Курбський на думку приходить; подумаю про него, і самому страшно стане: так, бачиться, покинув би вітчину і пішов би до Ляхів, колиб вони не наші вороги!

— То-то бо й є, князю! — тепер для нас тільки й є дві дороги: або робити як Курбський — втечи на все з вітчини, або так, як я — оставатись коло царя і добиватися його ласки. А ти ні се ні те; від царя не втікаєш, а з царем не годишся; так годі, князю; треба рішитися на одно з двох. Уже коли хочеш остатись у вітчині, то сповняй волю цареву. А як полюбить він тебе, то може й сам від опричнини відвернеться. От, непричком, якби нас було два коло него, один би одного попирав; сегодня би я кинув слівце, завтра ти, то би щонебудь і лишилось йому в памяти; адже і капля, кажуть, коли все на одно місце капає, то камінь наскрізь видовбе. А головою, князю, стіни не пробеш!

— Колиб не був він цар; — сказав мрачно Серебряний, — я знав би, що мені діяти; а тепер нічого не второпаю; против него йти Бог не велить, а з ним погодитися я не в силі; нехай він мене й на мак посіче, а з опричниною жити не буду!

— Погоди, князю, не віддавайся розпуці. Згадай, що я тобі тоді говорив. Лишім опричників; не перечмо цареви; вони самі перегублять оден одного! Ось уже трех головних не стало: ні обох Басмановых, ні Вяземського! Погоди, князю, і вся опричнина на смерть перегризеся!

— А до того часу що буде? — сказав Серебряний.

— А до того часу, — відповів Годунов, не хотячи зразу натискати на думку, котру хотів збудити в Серебряним, — до того часу, коли цар тебе помилує, то можеш знову на Татар іти...

В думках Серебряного не легко містились два враження разом, і надія йти на Татар прогнала на час його сум.

— Так, — сказав він, — одно нам тільки й осталося, що Татар бити! Колиб не ждати їх в гості, а вдарити на Крим всіми полками разом, та вкупі з козаками, то може й Крим здобули би.

Він навіть усміхнувся з радости при сій думці.

Годунов заговорився з ним про його насильне визволення і про рязанську битву. Вже зачинало смеркати, а вони все ще сиділи за чарками та розмовляли.

Наконець Серебряний встав.

— Прощай, бояриче, — сказав він, — вже далі ніч.

— Куда ти, Микито Романовичу? Лишися в мене, переночуй, завтра приїде цар, я поговорю про тебе.

— Годі, Борисе Федоровичу, пора мені до моїх. Боюсь, щоби вони з ким не посварилися. Колиб цар був в Слободі, ми би прямо до него й пійшли, і нехай би було, що Богови вгодно; але з тутешними душегубцями не обережешся. Хоть ми й на бою, під самим лісом осталися, а вже може й хтось-небудь обїзд надїхати.

— Ну, прощай, Микито Романовичу! Глядиж, не лізь цареви на очи, аж пришлю за тобою.

— Та пожди, не туда ти йдеш, князю, — додав Годунов, бачучи, що Серебряний справився на передні двері; і взявши його за руку, він провів його на задний рундук.

— Прощай, Микито Романовичу, — повторив він, обіймаючи Серебряного, — Бог милосердний, чей уладиться якось твоє діло.

І зачекавши, щоби князь сів на коня і виїхав заднім подвірем, Годунов вернувся до комнати, дуже задоволений, що Серебряний не схотів у него ночувати.

На другий день рано цар урочисто вїхав до Слободи, як після виграної битви. Опричники відпроваджували його з криками: „Гойда, Гойда!" від застави до самого двірця.

Тільки стара мамка Онуфрівна приймила його лайкою.

— Звіре якийсь! — сказала вона, зустрічаючи його на рундуку, — як ще тебе земля свята носить, звіра пажерливого? Кровію смердиш, душогубе! Як смів ти до святого угодника Сергія показатися після твого московського кару? Грім Господень убє тебе, окаянного, разом з діявольським твоїм полком!

Та на сей раз дорікання мамки не зробили на Івана ніякого враження. На дворі не було ні грому, ні бурі. Сонце пишно сіяло на голубім небі, і ярко мріли краски й позолота на пестрих теремках і дивних баштах двірця. Іван не відповів ані слова і пройшов мимо старої до середущих своїх комнат.

— Погоди, погоди! — продовжала вона, дивлючись за ним і стукаючи костуром до землі, — роздасться грім божий над теремом твоїм, спалить він всю твою нечестиву Слободу!

І стара відійшла в свою світлицю, помалу тупаючи ногами і сердито кидаючи на дворяків, котрі відступались від неї з забобонним страхом.

Того дня, по обіді, Годунов видячи, що цар веселий і задоволений й против звичаю наводиться відітхнути, пійшов за ним до спочивальні. Прихильність Івана Васильєвича до него давала Годунову на се право, особливо, коли він мав щось сказати щось такого, що не кождому годилося чути.

В царській спочивальни стояло двоє ліжок: одно з голих дошок, на котре Іван лягав для покарання тіла, в хвили душевних мук і сердечної покути; друге, ширше було застелене овечими шкірами, периною і шовковими подушками. На сім цар спочивав, коли ніщо не тревожило його думок. Правда, се лучалося рідко, і се друге ліжко по більшій части було нетикане.

Треба було великої вмілости чи щастя, щоби вгадати настрій царя, котрий він умів завсігди добре скривати, але Годунов вспів так добре вивчити вдачу і лице Івана, що вгадував і найменші подробиці, про котрі другим і не снилося.

Зачекавши, поки Іван не ляже в пухове ліжко й не видячи в його лици нічого, окрім змучення, Борис Федорович сказав без всяких приготовлень:

— Чи звісно тобі, государю, що опальник твій найшовся?

— Котрий? — спитав Іван, позіхаючи.

— Микита Серебряний, той самий, що Вяземського, твого зрадника, шаблею порубав і посадженний був в тюрму.

— А? — сказав Іван, — з[illegible] вили воробця! Хтож піймав його?

(Дальше буде).

(Докінчення зі ст. 2-гої).

вославної церкви. В дійсности я за переходом не агітував, а чуючи агітацію за переходом, хотів просто провірити сентимент народа. В тій ціли лишень я й поставив був своє внесеііне. Як відомо, нарід заявився против такого переходу. Се мені показує, що всякі дописувателі з віч повинні писати свої дописи так уважно, щоби читачі не набирали з дописи вражінь, які не відповідають дійсному ходови подій.

Корнилій Стрільбицький,
Вілмінґтон, Дел.

НЕ ЗАКРИВАЙМОСЯ ПАТРІОТИЗМОМ, АЛЕ СТАНЬМО ВЖЕ РАЗ ПРАВДИВИМИ ПАТРІОТАМИ.

В часописі „Свобода" з дня 6. грудня, ч. 283, появився поклик на зїзд українських католицьких дякоучителів.

Щоби мене дехто зле не зрозумів, то я відразу зазначую, що такий зїзд це добрий крок. Часи, в яких живемо а навіть край, в якім працюємо, вимагає від всіх професійної організації. Тут навіть „кишенькові" мають свою юнію, то чом би й дякам не зорґанізуватися. А дякоучителям приходиться чимраз більше терпіти. Не від народа, себто хлібодавця, але від босів, які під напором владики вимагають дуже часто від дякоучителів такого, на що вони як добрі Українці і люде поступові згодитися не можуть. Правда, і дякоучителі повинні мати свій розум, бо тут в Америці не заважує воля одиниці, а загалу, але не кождий те розуміє. А що так є, бачимо найкраще на святі Франка. Мимо спротиву епископа Богачевського і аґітації д-ра Назарука з „Америкою" всюди відбулися величаві свята в память Франка, такі, яких ще наш нарід ніколи тут не святкував. І священики, правдиві і вірні народні сини, рівнож не пішли за приказом з гори, а пішли за голосом своєї совісти і рівнож віддали пошану нашому українському ґенієви. Були такі, що готовлять Голгофту Україні і не брали участи в тім загально-народнім святі, але їх було небогато. Всі ми бачимо, що в Америці зачинає творитися тепер нове життя, нове розуміння громадських і церковних справ, повстають нові думки, які вимагають розвязки. В такій хвилі і дякоучителі повинні організуватися і виявити свою думку, бо всі ті справи і їх торкають. Тому я годжуся з зїздом дякоучителів. Піднести одначе хочу тут властиво те:

В поклику згадується те, що дякоучителі хочуть зїхатися, щоби скріпити українське національне життя і піднести любов до України. Я знаю дуже добре дякоучительський стан, знаю навіть всіх комітетових і других дякоучителів. Знаю, оскільки їм була досі дорога українська народня справа і тому я переконаний, що тим, що скликують той зїзд, ходить головно о їх власний бізнес. Та це не треба вважати чимсь злим; це до певної міри природне. Я тільки проти цего, щоби бізнес прикривати патріотизмом. А коли вже дійсно той зїзд має зробити певний переворот і під патріотичним оглядом, так, хай не повторяються більше такі випадки:

Не робить дякоучитель нічого в громаді на дохід для старого краю, а другі зорґанізують з трудом представлення на дохід інвалідам, а дяк далі давай грати своє представлення на той самий день на дохід церкви. Иншому знова не хочеться приготовити концерту Франка, хоч його хлібодавці-громадяне цего домагаються, а иншому вивчити хор хоч кілька народних пісень на свято Першого Листопада, а ще инші фотографуються з своїми хорами як „Росіяни".

Все те факти, які можу доказати, а разом з тим виявити своє імя, як того від мене зажадають.

Та не забуваймо, що маємо і щирих дякоучителів, які тяжко працюють і мають в серцю українську ідею і велику любов до свого народа. І до них я кличу: Коли зїдетеся на зїзд, дякоучителів, доложіть труду, щоби всі дякоучителі були змушені поводитися себе так, щоби їх праця приносила правдиву користь українському народови, щоби вони не закривали себе сумнівним патріотизмом, а були справжніми українськими патріотами. От тоді буде для народа користь з такого зїзду.

Орел,
Вілкс Бері, Па.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє, що річний мітинґ відбудесь о 7.30 год. вечер, в четвер, дня 16. грудня, в гали Чеського Дому, 2919 Woolsey Ave. На порядку нарад є важні справи до полагодження і вибір урядників. Неявившийся член заплатить кари 1.00 дол., а урядник 2.00 дол. — С. Кривень, предс.; А. Климишин, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, дня 19-го грудня, в гали на 547 South Park Ave., точно о годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів, щоби хоть раз в рік зійшлися в точно означений час, бо є богато справ до полагодження, як контрольовання книжок за цілий рік і вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Федишин, предс.; П. Ярима, кас.; Д. Яремко, секр.

СЕЙНТ ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорожська Січ, від. 355, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що річний мітинґ відбудеться дня 19. грудня, о годині 2-ій пополудни, в гали під ч. 526. Проситься всіх членів і членкиць прибути на сей мітинґ, бо є важні справи і звіт урядників з цілого року. Неявившийся член на сей мітинґ, або не на час, заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — П. Рак, предс.; Н. Калагурка, кас.; Ф. Солоничний, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Архистр. Михаїла, від. 308, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеться дня 19. грудня, о 1-ій годині попол., в Народнім Домі, 1020 North 9th St. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ, бо буде вибір уряду на рік 1927 і другі дуже важні справи. Неявившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Мих. Хома, предс.; Семко Коробій, кас.; Федор Данько, секр.

МАДІСОН, ІЛЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 197, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 19. грудня, о годині 4-ій пополудни в гали парохіяльній. Буде вибір нового уряду на рік 1927 і справоздане за минувший рік. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости. Неявившийся член підпадає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Стась Костецький, предс.; Микола Павлов, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. Вільна Україна, від. 139, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 19. грудня, о год. 2-ій попол., в гали парохіяльній під ч. 4952 So. Paulina St. Обовязком кождого члена прийти на сей мітинґ; на сім мітинґу маємо деякі справи до полагодження, також має бути вибраний новий уряд на рік 1927. Також маємо обговорити справу Сиротинця при У. Н. Союзі. Неявившийся член буде караний після статута. — Д. Волошин, предс.; П. Феркалюк, кас.; В. Тимчук, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться в неділю, дня 19-го грудня, о 1-ій год. попол., в гали Української Хати, 2240 Grayling Ave. Обовязком є кождого члена явитися на сі збори, бо буде цілорічне справоздання всіх урядників і вибір нового уряду на рік 1927. Неявившийся член підлягає карі, ухваленій в нашім статуті. — Дмитро Васько, рек. секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в суботу, о 7-ій год. вечером, дня 18. грудня, в гали парохіяльній. Порядок слідуючий: Справоздання уряду і контрольної комісії за 1926 рік; полагодження справ товариських і поправки статута. Довгуючі члени мають заплатити всі свої залеглости. Всі члени як один мають прийти на сей мітинґ, бо не присутні будуть карані після ухвали членів. Члени котрі ще не зложили своїх жертв на Сиротинець при У. Н. Союзі, повинні зложити на сім мітинґу. Буде вибір уряду на рік 1927. — М. Патер, предс.; В. Яремчук, кас.; В. Колодрубець, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира Вел., від. 179, повідомляє всіх членів, що річний мітинґ відбудеться дня 19. грудня, в неділю, о 1-ій год. попол., в гали Нар. Дому, 1527 Гікорі стр. Буде вибір нових урядників на 1927 рік. Неявившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. Нових членів будесь приймати без вступного. — М. Дмитришин, предс.; Т. Шпить, секр.

АКРОН, О. Отсим повідомляється членів Бр. Соші. св. Духа, від. 295, що річні збори відбудуться дня 19. грудня, о год. 1-ій попол., в гали церковній на розі Washington and Abet St. Повинностю кождого члена явитися на сих зборах, бо є всякі важні річи до полагодження, як справоздане уряду за минувший рік, вибір нового уряду і т. д. Кождий член най постарається вирівнати свої залеглости, як розметові так і на Сиротинець У. Н. Союза. — О. Ценко, предс.; В. Пільгуй, секр.

КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА НА 1927 РІК

Сей календар найзамітніший одною річю. Такою, яка ще не відома; якої ще не було ні в книжках ні в газетах. Вона перший раз появилася в календарі У. Н. Союза на 1927 рік.

Що се таке?

Се розвідка українського ученого і писменника проф. Михайла Возняка п. з. **„Перша любов Івана Франка"**.

Се виїмки приватних листів Івана Франка сперед 50 літ до його милої, дочки священика. Сі листи передала родина проф. Вознякови до використання і він їх вперве використав для календаря У. Н. Союза.

Може Франко й до смерти не думав, що ті листи переховані, та що їх буде публика знати. Він тих листів не любив уже зараз по написанню. Так писав до милої. А всетаки вони мають неоцінену вартість.

• • •

Подумайте собі на хвильку, що ви в театрі. Там виступає гарний, молодий, веселий актор. І ви може завидуєте його щастю; його славі. А якби вам хто сказав, що він нещасливий, що ви на се сказали-б?

Такими **акторами** бувають звичайно і громадські діячі. І навіть до певної міри мусять бути, бо їм доля призначила відіграти якусь ролю на громадській арені життя. А як вони сходять з тої арени в могилу, то відтак люди переказують його **життєпсиь** як **громадського діяча.** Поза ту діяльність рідко коли така життєпись виходить. Чи се король, чи ґенерал, чи політик, чи писменник, чи провідник і вчитель, завсіди в життєписі тільки його діяльність яко громадського робітника чи артиста, чи творця в писменстві.

І давнійше люди не питались про **життє** діяча яко **людини,** про його приватне життє, особисте, родинне. Але в останніх десятках літ уже питаються і шукають за тим життєм. Бо тільки з того життя пізнають дійсну особистість діяча. Се життє, так сказати, споза сцени, найцікавійше. Воно аж відслонює дійсну душу „громадського чоловіка" і розяснює богато з його діяльности, або змін чи перемін в тій діяльности. Іноді показується, що якась подія в приватному життю чоловіка мала не тільки великий, але рішаючий вплив на діяльність „громадської людини".

Читаєте життєпись Вашинґтона і ви бачите войовника і державника, але як читаєте його **листування,** так перед вами стає Вашинґтон **як людина,** що виросла на того войовника і державника.

Отимto тепер в Америці і в Европі придають велику вагу приватному листуванню великих і заслужених людий.

• • •

Коли бесіда про Івана Франка, то можна спитатись, що українська публика знає про нього.

А бачимо Франка поета, повістяря, ученого, критика, вчителя, політика, одним словом, великого і славного чоловіка в українському письменстві і громадському життю, котрий дав великий вклад в українсвку культуру і поступ.

Як за життя так і по смерти Франко стояв перед громадянством як велит, як перший в писменстві, а іноді і в політичній думці та в активній політиці.

Таку долю актора присудила йому доля відіграти і таким ми його бачимо.

Але як інтересно було-б пізнати свого велита думки, **як звичайного приватного чоловіка.** А се побачите з його приватних листів.

• • •

От хотяйби і листи з часу його найкрасших літ першої любови.

Там побачите спершу бідного школяря. Непорадну сільську дитину, що добивається до красшого життя. Далі побачите перші кроки його любовних заходів. Побачите, як Франко виростав на зрілого чоловіка. Який великий вплив мала на нього перша любов і на його творчість. Бачите, як Франко ставився до своєї милої. Видите всі добрі і сильні сторони Франка і всі його слабі сторони як кождого звичайного чоловіка. Із сих листів ви Франка тепер ліпше знати-мете ніж ті, що жили в його часі, бо вони тих листів не знали, і не могли знати його так інтимно, як знала мила і ви тепер можете знати.

Читаєте його листи і поезії до дівчини тому пів століття і бачите, який Франко ще був тоді маленький; хотяй вона до нього писала, що він „найбільший руский писатель". Бачите, як ще він тоді маленько знав українську писменну мову (тоді в Галичині українська писменна мова щойно була в зачатках розвитку). І тоді одночасно уявляєте собі, як Франко **виріс** на дійсно найбільшого українського писменника нового часу і великого знавця писменної мови. А далі найдете, і відки повстали такі гарні поезії Франка з часу пізнійщого як наприклад: „Як почуєщ в ночі", та инші. Се з тої першої любови, яка скінчилась нещасливо.

Одним словом, з тих листів побачите Франка як людину в перших його починах діяльности, і знати-мете, що і як рішило про його дальше життє і велику пайку діяльности. А се вельми цікаве.

Не диво, що ся розвідка найдовш в календарі.

—o—

Кромі сеї розвідки календар містить ще богато інших річий, вельми цікавих. Важне, що всі вони оріґінальні, нароком написані для календаря У. Н. Союза.

Кромі статтий про У. Н. Союз, які подають образ життя орґанізації за минаючий рік, в календарі заслугують на видну увагу популярно-наукові історичні розвідки відомого українського історика проф. **д-ра Івана Крипякевича.** Всі вони короткі; гарно і складно написані і теми цікаво підібрані.

Далі є в календарі історичне оповідання відомого нашого писменника **Богдана Лепкого** п. з. „Через Десну". А також кілька меньших записок і поезій.

Відтак є довша розвідка **д-ра Кирила Трильовського** про гетьмана Івана Мазепу, і друга про Січовий рух в Галичині.

Опісля поміщено в календарі оповідання **Марка Вовчка** (Марії Марковички) п. з. „Сільська Ідділя". Се оповідання вона написала була по російськи і сей переклад се додаток до її гарних оповідань, які вона написала по українськи.

Також подано в календарі оповідання **Мордовця** п. з. „Тиміш" в українському перекладі.

Кромі того календар містить инші оповідання, розвідки, жарти і т. д.

Вкінці цікава ще популярно-наукова розвідка д-ра **Суковаченка** з Рачестер, Н. Й., п. з. „Що таке простуда і як охоронятись перед нею".

Як кождого року, так і на 1927 рік календар У. Н. Союза містить ілюстрації, між ними й ілюстрації, які прислали декотрі відділи У. Н. Союза.

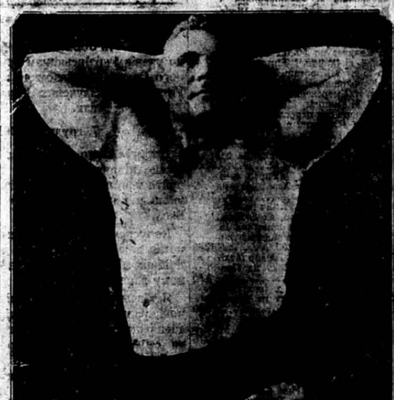
В. Лотоцький.

„НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ В РУМУНІЇ СВОБІДНО РОЗВИВАЮТЬСЯ".

Директор Секції національних меншостей при Лізі Націй Ерік Кольбан, якого післала Ліґа Націй для обслідування скарг і переслідувань нац. меншостей в Румунії, головно мадярських і німецьких в Семигороді (а в Бесарабію, Буковину і Добруджу не сміє ніхто заглядати тому, що там „большевики") перед своїм відїздом з Румунії сказав, що „Румунія мусить для консолідації нової держави та для забезпеки границь дбати о матеріяльне і культурне піднесення національних меншостей". Ці слова дали повід румунській шовіністичній пресі заявити, що нац. меншостям живеться найкраще в Румунії, а політичний представник Румунії в Швайцарії заявив з безличностю також перед Европою: „Це новий доказ, що меншости в Румунії свобідно розвиваються і кожне румунське правительство помагає їм в цьому. Але раз опінія про „культурну" Румунію така знаменита, то треба доказати бодай в себе дома, що нац. меншостям вже аж занадто добре живеться. Для цього підіймає румунська шовіністична преса, на чолі з „Вітерул", „Універсул" і „Кувинтул" вже третий раз в цьому році пресову кампанію проти всіх нац. меншостей за те, що вони не хочуть з утіхою і радостю прийняти всіх тих насильств, що боярська і фашистська влада їм щоденно наносить. У своїх шовіністичних викриках договорилися вони до того, „що Румуни в Румунії поставлені прямо під кураторію нац. меншостей" („Універсул" з 6. XI. 26.) Міністер освіти Петровічі відповів представникові укр. угодовців (теперішних авересканських лякеїв) п. рицареві Лукашевичеві, котрий по лякейськи жебрав у нього позволення вчити в буковинських українських селах 2 години тижнево й української мови, що він „вважає буковинських Українців за бувших Румунів і тому не може сповнити їм їх бажання". Але й цеї відповіди, гідної хочаб навіть румунського міністра науки, було замало румунським шовіністам і вони накинулися на нього за те, що він взагалі міг прийняти українського посла Лукашевича з такими домаганнями". Та чи пан міністер освіти мав на увазі румунські національні інтереси? Вже пора, щоби румунська независимість і самостійність сталися фактом і це треба знати й представникам національних меншостей".

Між иншим поведена атака дала вказівки і для сіґуранци для нових переслідувань преси національних меншостей, бо „преса національних меншостей в Румунії існує виключно средствами німецькими, мадярськими і російськими, які вона дістає під фірмою ріжних дотацій, щоби піддержувати ірреденту в Румунії".

ОСТАННІЙ ВИСТУП ГАРКАВЕНКА В НЮ ЙОРКУ. Українська колонія матиме нагоду в неділю, 19. грудня, о год. 2-ій пополудні в УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ взяти участь на устроєнім ювилею українського силача Гаркавенка. Це його останній виступ в Ню Йорку перед виїздом на тур. Гаркавенко покаже свою силу і способи боротьби. Також буде концертова програма при участи оперових співаків. Запрошується всіх Українців.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви переслані на край до Обеднання в місяцю жовтни і листопаді).

1. **Нюарк, Н. Дж.** д. Теодор Каськів переслав збірку, зібрану Тов. Дарахівщина на вічу дня 26. вересня 1926, для о. В. Пелеха в Радехові $50.00

2. **Мінеаполіс Мінн.** Др. Вол. Клодницький переслав збірку У. Н. Дому 46.00
(На пресу „Новий Час", Львів, $15, пресу „Рада", Львів, $15, „Укр. Прапор", Берлін, $5 і на Рідну Школу $11).

3. **Росфорд, О.** д. Никола Бобак переслав збірку з церкви св. Михаїла на Рідну Школу 2.38

4. **Вілінг, В. Ва.** Впреп. о. В. Титар надіслав на Нар. Податок ... 50

5. **Оліен, Н. Й.** д. Т. Підскальний переслав збірку на памятник Івана Франка в сумі 13.75
(Зложили по $1: Ів. Скробач, Ів. Скробач (мол.), М. Сеник, Н. Луцишин, Н. Леськів, Ів. Мишанець і Т. Підскальний; по 50 ц.: М. Підскальний, Гр. Ткачик, І. Мацкула, А. Лалюк, Д. Базів, А. Непорадний, І. Кліць, Гр. Палозяк, А. Журовінський, Й. Свередюк, С. Васьків, І. Кружинський, М. Луцишин, 25 ц. Д. Мішанець).

6. **Істон, Па.** д. Василь Дроботій переслав на Рідну Школу 1.00

7. **Трой, Н. Й.** Комітет Української Православної Церкви св. Миколая, переслав збірку на памятник Івана Франка 33.50

8. **Сейнт Луіс, Мо.** Збірка на весілю С. Репчака, по половині на памятник Франка і на фонд політичних вязнів 20.75

9. **Шикаго, Ілл.** Впреп. о. Й. Дженджера переслав збірку з панахиди на памятник Франка ... 27.00

10. **Сінсінаті, О.** Тов. Співаків бувшої Укр. Респ. Капелі переслало на фонд оборони Симона Петлюри 161.00

11. **Джерзи Сити, Н. Дж.** д. Іван Каштанюк переслав на Р. Ш. 10.00
(З нагоди уродин сина).

12. **Ню Йорк, Н. Й.** Нюйорська Січ переслала збірку $43 на фонд пол. вязнів, $7 на інвалідів, а $10 на Рідну Школу 60.00

13. **Бейон, Н. Дж.** Комітет переслав збірку на памятник Франка як дохід з концерту 70.00

14. **Йонкерс, Н. Й.** Впреп. о. В. Сполітакевич переслав збірку на памятник Франка, Вязнів і Інвалідів 90.00

15. **Сиракюз, Н. Й.** Запорожська Січ, від. 317 У. Н. С., переслала на памятник Франка 10.00

16. **Матітук, Н. Й.** д. Іван Ломага переслав збірку на Інвалідів, зібрану на весілю п. Антона Вівчара і Стефанії Шваник 14.35

17. **Ансонія, Конн.** д. Іван Радзіх переслав збірку на памятник Франка і політичних вязнів 146.28
(Зложили на руки д. В. Шурана на памятник Франка по $1; В. Шуран, І. Шуран, С. Мартинчук, Т. Захарієвич, М. Захарієвичова, А. Мерещак, А. Суховерх, С. Підбережняк, Т. Чернецький, Т. Пошнур, Н. Саміла, А. Зборівська, П. Хировський, І. Прийдун, Й. Крук, В. Калина; по 50 ц.: С. Брухівський, Н. Мирон, І. Біньковський; по 25 ц.: Я. Коротащ, М. Мельник, Т. Королишин, В. Баболяк, О. Влащак, Н. Смереканич і Т. Торбаль).

18. **Мінеаполіс, Мінн.** Впреп. о. М. Запаринюк переслав збірку на Сироти з хрестин в Михайла Піруса 10.25

19. **Амстердам, Н. Й.** д. Никола Косован переслав збірку на памятник Франка 32.00

20. **Йонкерс, Н. Й.** Впреп. о. В. Сполітакевич переслав збірку на Сироти 31.00

21. **Ню Йорк, Н. Й.** Січ ім. Богдана Хмельницького, як дохід зі Свята І. Франка на памятник Ів. Франка $162.60, а на видання творів Ів. Франка $300.00 ....462.60

22. **Когус, Н. Й.** д. Теодор Маліґловка переслав збірку на Просвіту 5.50

23. **Лудлов, Масс.** д. Іван Приступа переслав збірку на памятник Франка 12.00
(Зложили: Тов. ім. Франка $5, підчас панахиди зібрано $5.20, М. Федорів $1, Іл. Гнатів 50 ц. і д. Приступа 50 ц.).

24. **Клівленд, О.** д. Гр. Сушко переслав збірку на памятник Ів. Франка і політичних вязнів 16.00
(Зложили по $1: Ник. Сенчишин, Іван Сарахман, Ник. Хмарик, Теодор Оліяр, Мих. Когут, Мих. Коліцинський, Гавр. Сумко, Андрій Іваночко, Мих. Когут, Анд. Угрин, Теодор Оліяр, Іван Сарахман, Ник. Сенчишин, Мих. Петрівський; по 50 ц.: Зофія Когут і Катерина Сумко.

25. **Мікісракс, Па.** д. Анд. Гальчак переслав збірку на Інвалідів 12.20

26. **Ніягра Фолс, Н. Й.** д. Іван Козар переслав збірку з церкви Покр. Пр. Богородиці на Інвалідів 9.00

27. **Клівленд, О.** Впреп. о. Лев Левицький переслав збірку з Української Католицької Церкви св. Петра і Павла, $25 на памятник Франка, а $75 на Інвалідів ..100.00

28. **Карнеґі, Па.** Впреп. о. др. Мітрат Жук переслав збірку при панахиді за полеглих і І. Франка 22.35

29. **Росфорд, О.** д. Николай Бобак переслав збірку з церкви св. Михаїла на Інвалідів 2.50

30. **Майнерсвіл, Па.** Впреп. о. Д. Добротвор переслав не відібрані вкладки громадян з Гамтремк, на оснoвaння Будівельно-Позичкового Тов. $25, а від себе $10 ....35.00

31. **Геркімер, Н. Й.** Впреп. о. Ів. Крохмальний переслав збірки на Інвалідів і повоєнні сироти з церков: Геркімер, Н. Й. $8.85, Литл Фолс $6.40, Ютика $5, Ром $6.65 26.90

32. **Вустер, Масс.** дор. Йосиф Заауляк переслав на податок за 1925—26 і 27 рік на Інвалідів $2 10.00

33. **Міннеаполіс, Мінн.** д. М. Максимів переслав збірку від Громади на Інвалідів 39.10

34. **Міннеаполіс, Мінн.** Др. Вол. Клодницький переслав збірку на Сироти 26.90
(Зложили по $2: Архиеп. І. Теодорович і о. М. Запаринюк; по $1: о. Й. Желіховський, др. Алфред Кеніґ, др. В. Клодницький, гр. Качмар, Гома, Гастра, М. Грубрин, Пилатюк, Гаврилюк, Гайба, С. Рихліт, Вонс, Промай, П. Парій, І. Коцюба, Кулиняк, Романчук, Андрушак, гром-ка Ксеня Парій, К. Бриняк; по 50 ц.: Яків Грубрин, Ст. Коцюба, І. Лукавецький, П. Приймак; дрібні датки 90 центів).

35. **Ню Кесел, Па.** д. Йосиф Мельник переслав на фонд Петлюри 1.00

36. **Манчестер, Н. Г.** д. Петро Мигаль переслав збірку з панахиди на Інвалідів 18.00

37. **Вудлавн, Па.** Зібрано на концерті і на хрестинах у п. М. Русника на Інвалідів 43.05

38. **Перт Амбой, Н. Дж.** Впреп. о. М. Лисяк переслав на Інвалідів з падолистового свята 25.39

39. **Мілвіл, Н. Дж.** д. Мих. Ключка переслав збірку на Інвалідів .. 6.40
(Зложили: Василь Міняйла, Петро Хомицький, Мих. Ключка, Марія Вільчинська по $1; Василь Горін і Іван Шевчук по 50 ц.; С. Мілер $1; Ксеня Шевчук 25 ц. і Іван Хоміцький 15 ц.).

40. **Філаделфія, Па.** Комітет уряджения свята 1-го листопада зібрав на оборону С. Петлюри ..53.96

41. **Савтпорт, Конн.** д. Юрій Гоголь переслав збірку з концерту на Інвалідів $15, а на політичних вязнів $15.60 ....30.60

42. **Мінеаполіс, Мінн.** Вп. п. др. В. Клодницький переслав збірку з концерту на Інвалідів 48.74

43. **Ром, Н. Й.** д. Іван Лаврук переслав збірку з панахиди на Рідну Школу 15.50

44. **Ст. Джосеф, Мо.** д. Ф. Солоничний переслав збірку з концерту на Інвалідів і вязнів по половині 30.60
(Зложили $5 пп. Василь і Настя Юркевич, $3 Дмитро Блакіта, $2.35 о. А. Черепаняк, по $1.50 пп. Юрій і Марія Мізин, Василь і Ева Сенько; по $1: Петро і Рузька Рак, Андрій і Дом. Городинський, Гр. і Марія Плекан, Григорій Ф. і Анна Кочан, Дмитро і Параска Коляга, Василь і Марта Синайко, Нестор і Пазя Калагурка, Федор і Ксеня Солоничний, Дмитро і Параска Ганьківський, Василь і Агн. Мілян, Яків і Анастазія Скрицькі, Іван Карамутний, Мирон Солоничний, Іван Палюх, Василь і Михаїл Тимкович; 75 ц. Іван і Настя Шаланські; по 50 ц.: Роман Калагурка, Петро Ткач; по 25 ц. Павло Ґавенька і Марія Церемуга).

45. **Маттіток, Н. Й.** д. Іван Самотіс переслав збірку на Інвалідів $10, а на Рідну Школу $6 ....16.00
(Зложили по $1: М. Дух, М. Худяк, М. Смахів, А. Вівчар, М. Небор, Я. Махно, Ф. Новік, А. Карзун, С. Шмокайло, І. Ломага, Іван Самотіс, А. Самотіс, А. Капляр, Р. Демчук, М. Чаплик; по 50 ц. Павліна Махно, Т. Гірчиця).

46. **Маттіток, Н. Й.** д. Іван Ломага переслав збірку з церкви з Рівергед на Інвалідів 7.71
Таксамо з церкви з Вест Айсліп на Інвалідів 7.10

47. **Нантікок, Па.** Впреп. о. Н. Струтинський переслав збірку з Ґановер і Нантікок, Па., на Інвалідів 110.00

48. **Нюарк, Н. Дж.** д. Теодор Каськів переслав збірку від Укр. Народного Комітету на інвалідів $100, а на памятник Франка $50 150.00

49. **Филаделфія, Па.** Збірка на запустах Бр. св. Володимира, від. У. Н. С., на Рідну Школу і політичних вязнів (передав Теодор Грицей) 33.00

Обеднання Укр. Організацій в Америці.

ПРОСЬБА

до членів Українського Народного Союза, а заразом до всіх Українців в Злучених Державах.

7. грудня, 1296.

Дорогі Братя і Сестри: Я, низше підписаний, прошу даруйте мені ще за сю смілість, з якою я пишу сю просьбу до Вас.

Хочу просити Вас о ласкаву поміч для мене, а зглядно для дрібних дітий, на котрих нема кому заробити в їх нужді.

Я, батько сих дрібних діточок, радий бувби з дущі й серця піти заробити на діти й на себе, як колись я заробляв на утримання своєї рідні. А сегодня я не можу. Недуга тяжка грудна не позволяє мені. Не тільки що робити я не можу, але й дуже прикро мені крок на землі зробити. Нема здоровля за павутину.

Кілька літ вже так хорую, страдаючи на тім світі. Майже три роки пережив я в нужді. Не маємо де ратунку взяти, коли нас Українці в нужді не поратують. Ще раз прошу, даруйте мені за смілість. Я сему не винен, що недуга й злидні загнали нас до такої крайности.

Кінчу писати. здоровлю всіх Українців та бажаю їм найліпшого гаразду і веселих свят.

John Petrowsky
853 Taney St.,
Philadelphia, Pa.

З українського життя в Америці.

КОГУС, Н. Й.

Свято Першого Листопада.

В неділю 7. листопада обходила українська гр.-кат. парохія свято української державности.

По службі Божій місцевий парох о. І. Шуховський відправив панахиду по полеглих українських героях, в якій взяло участь в параді місцеве брацтво св. Петра і Павла, 57 відділ У. Н. Союза.

По панахиді о. парох сказазв дуже красну промову, при чім згадав за жертви визвольної війни, за сироти, інвалідів і політичних вязнів та попросив присутних парохіян, зложити жертву на ту ціль.

Вечером того самого дня відбувся святочний концерт в церковній галі. Людей повна галя місцевих і околичних. Всі настроєні святочно. Підноситься куртина. На сцені гріб обложений зеленою муравою. На могилі хрест прибраний великим вінком виплетеним з дубового листя. В середині великого вінка, менший з червоних квіток. По сцені розсипане листя. Укритий за кулісами електричний вітрак рухає травою і листем на могилі. Осінний краєвид.

Сум. На могилі синьо-жовтий прапор з червоними плямами-кровю.

За хвилю виступають хори діточий і мішаний. „Боже великий єдиний" полились звуки молитви, „Дай її волю" линула просьба з сердець дітей України, дітей роджених і в старім краю і в Америці.

Вступне слово виголосив о. Шуховський.

„День суму, день і радости днесь. Суму, що стілько жертв здавалобся не принесли хісна тревалого. Радости, що Україна має стільки дітей, що для неї стільки жертв, крови і життя принесли. Се лиш початок борби, а пріграна не страчена. Віри у власні сили, відваги, єдности і карности нам треба, а Україна вільною буде", закінчив о. парох, а публика нагородила його бурею оплесків.

Слідувала стрілецька пісня „Заквітчали дівчатонька" відспівана хором „Бандурист". Деклямацію „Розвивайся ти високий дубе" І. Франка, виголосила дуже добре і з зрозумінням 13-літня школярка Еміля Ядлош. З черги шкільні діти відспівали вязанку українських пісень. Аж серце радувалось, коли слухалось слова рідної пісні з уст дітей роджених тут в Америці.

Та правдивим piece of resistance цілого концерту було відспівання „Бандури" Давидовського. Се кілька пісень злучених в цілість на хор „а капелля".

Щоб вивчити сю „Бандуру", співаки 3 рази тижнево через цілий місяць сходились на проби, і тому належиться їм не лиш признання за гарне відспівання, але і подяка, що не жалували труду і часу, щоби її добре вивчитись. Належить піднести працю солістів, що в „Бандурі" співали. З тенорів д. Ів. Ядлош заслугує на повне признання. Голос його раз чарував своїм лірризмом, то знов героїзмом зворушував.

Соля сопранової солістки п-ни Павліни Барна, були правдивим шнурком перел кинeним на аксамітне тло цілого хору. Вони були дійсно артистично віддані. Тай нічого дивного, бо п-на П. Барна тішиться славою співачки і поміж англійською публикою в Когус. Бас д. Петра Ядлоша не сильний, зате повний, милий, сальоновий, віддавав чувства козака, що іде на війну і прощається з милою дівчиною: „Не плач, галочко моя, білих ручок не ламай, мене з війни зі славою ожидай". Сильний глубокий та повний бас д. Андрія Мазурика лучив знова всі голося неначе цементом в одну цілість. Альтів лиш 5 було. Пять, але по просту чаруючих: „Катерино, Катерино, кличе цілий хор, „Щож ти наробила, наробила" впадають альти. В їх низьких тонах аж пробивався той докір цариці Катерини, що степ широкий , край веселий тай занапастила".

Треба знати сю „Бандуру" і треба було почути її на сцені, щоб оцінити, кілько труду завдали собі члени „Бандуриста" і дірігент д. В. Шклярик, щоб її бездоганно віддати.

Дальше слідував відчит д. Дан. Зальопаного. В нім представив він змагання українського народа до свободи, старання скинути ярмо, почавши від Б. Хмельницького, аж по теперішні часи. В його відчиті наче червоною ниткою відбивались терпіння українського народа, але і срібною струною бреніла надія на побіду, аж до металевого звуку срібного дзвона дійшла, коли скінчив, що скине з себе окови і буде паном на своїй вільній землі.

Шкільні дівчатка числом 8 виступили на сцену. „Зум, зум, зум", зачинають, і одна по другій коломийки співають. Деклямація школяра Ів. Костика: Гриць Турчин, Ів. Франка випала дуже гарно. Невеликий ростом, не сильний голосом, однак з таким притиском віддав: „Прийдесь стрілять, і не одному життє покласти в борбі", „Учись, щоб в ряд ти стати був готовим, як крик роздасться боєвий", що здавалось, що не хлопчина на сцені говорить, а стрілець з під могили заповідь дає.

„Їхав стрілець на війноньку" відспівав хор „Бандурист".

Закінчено святочний вечер живим образом: „Козак-Невміpака" Ів. Франка. Д. І. Ядлош перебраний за старезного козака, бандура на плечах, руки в ланцюхах. На сцені сумерк, майже темно. Козак сидить на могилі, рефлєктор кидає червони світло, козак глядить, встає і говорить: „Вона горить та Україна". І в нашому нутрі попелище. О мамо бідна Ти, кидають всі її. Трупа кидають. Ідуть в світ за очи. Де йдете? Не чують!... Ідіть народам несіть на наругу жебрацьку торбу і лице безвстидне". З гіркою іронією, з сердешним болем, острим як сталь докором говорить дідуган: „Не сходи сонце на Україні. Осліпніть очи, щоб не виділи" з розпукою кличе. Чути дзвін за сценою, козак клякає, сковані руки підносить в гору до Бога, за сценою гремить, на сцені блискає, дзвін лунає. Козак з отчаєм просить Бога, щоби все стер з памяти і з землі. Лискавка, грім ударяє, козак падае. Світло погасло, темно.

Ілюзія чудесна, вражіння величезне. Сумно всім. Все здається пропало. За момент прояснюється на сцені. На могилі спить молодий козак д. Михайло Апостол. Високий, стрункий, кучеряве волося, очи палкі, тип дійсно козацький. Пробуджується, встає. І знова докоряє Богови: „пощо зі сну вікового збудив його,-чи на те, щоб з розбитим серцем назад в могилу лягати. Цікавий як на Україні. Сподіється лиш лиха. Оглядається. За сценою спів „Гей гук, мати гук". Козак радіє і кличе: Наше рідне слово, наша рідна пісня ще живе. Озирається по сцені „ще не в могилі той нарід, коханий мій. На сцені більше світла, козак іде на перед сцени. На гали світло засвічено. Козак здивований глядить на публику. Ах, а тут!? Тайна! Се потомки України, кличе радісно і деклямує слова І. Франка, слова заохоти, науки, підбадьорення.

Д. М. Апостол, справдішний декляматор. Голос чистий, повний відтінів, то тихий в оповіданню, то сильний в заклику, то грімкий в заохочуванню. Послідні слова поеми: „Ще не вмерла, ще не вмерла, і не вмре" виголошені з відповідною інтонацією і рухами руки, заелектризували публику. І в сей момент, наче роем пчоли, вийшли всі співаки на сцену і почали співати гимн: Ще не вмерла Україна. Публика зірвалась на ноги, підхопила пісню, і зі всіх грудей полилась пісня віри в кращу долю України.

Дійсно артистичний вечерок. А се все завдяки праці, в першій мірі нашого пароха о. Шуховського, котрий доложив найбільше праці і труду, відтак хору „Бандурист" і його диригента д. В. Шклярика і місцевих громадян Н. Заблоцького, П. Дзямби і Д. Зальопаного.

Не можна поминути п. Шуховської і гр. М. Апостола, першої за красну і уміло споряджену сцену, а другого за віддання ролі в Франковій поемі Козак-Невміpака.

Чистий дохід з панахиди і концерту в сумі $82.22 вислано чеком парохіяльним до канцелярії „Обеднання" і призначено половину на інвалідів, а другу половину на політичних вязнів.

Учасник.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Скільки принесло свято в память Івана Франка.

Касовий звіт зі свята Івана Франка, яке улаштовано дня 31. жовтня с. р.:

Прихід з тикетів і друге	$171.35
Збірка на галі на страйкарів	28.44
Павло Баран на страйкарів	2.00
Загальний прихід	$201.79
Загальний розхід	63.00
Остало готівкою	$138.79

З того вислано:

На пасейських страйкарів	$ 80.44
На памятник І. Франка	56,00
Оплата пересилки	1.50
Остає в касі	—.85
	$138.79

Участь в святі брали: Укр. Православна Церква Св. Вознесення, Тов. Укр. Січ, від. 182 У. Н. Союза, Укр. Народний Дім, Тов. Запорожська Січ, від. 100 Р. Н. С., Тов. Тараса Шевченка, від. 42 У. Н. Союза, Укр. Народний Дім зі Сінґек, Тов. Ів. Франка, від. 97 У. Н. Союза, Сестрицтво Ольги Бесарабової, Хор Укр. Прав. Церкви під проводом Е. Королишина і Укр. Музика.

За Уряд Злученого Комітету:
Андрух Ткачук, голова;
Йосиф Сагайдак, касієр;
Михаїл Пипюк, писар фін.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

До спільної праці.

Дня 4. грудня відбулися збори Укр. Амер. Горожанського Демократичного Клюбу, на якім вибрано новий уряд, до якого ввійшли: Юрій Бойко, предс.; Андрій Романів, заст. предс.; Юрій Телишевський, фін. секр.; Теодор Сорочан, секр. рек.; К. Гриник, касієр. До контрольної комісії ввійшли: Петро Кудрик, Л. Кававен, Андрій Шипанюк.

Новий уряд взиває всю українську громаду і молодіж до спільної праці, щоби вже раз побудувати свій Український Народний Дім. Не для нас, але для будучого покоління, для наших дітей, щоби держалися свого народу.

Теодор Сорочан.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Одно товариство для своєї околиці.

Від яких трох літ веде у нас Товариство ім. Тараса Шевченка допомогову акцію для місточка Мости Великі та сіл Головія й Борового, з яких вийшли всі члени, що се товариство зорганізували.

Почали допомогову акцію з помочи коло виставлення Народного Дому в Великих Мостах. При активній допомозі комітету Будови Народного Дому в Великих Мостах, що зорганізувався в Клівленді, Бруклинці зібрали поважнійшу суму на сю ціль, причиняючися щирими жертвами до сього народного діла. Заходом „краянів" у Клівленді й Бруклині Народний Дім виставлено і він нині вже добре функціонує. Се саме товариство імени Тараса Шевченка скористало недавно з того, що місцевий громадянин Степан Заблоцький виїздив на відвідини до старого краю, а спеціяльно в сі сторони, і передало через нього 50 долярів на закінчення „плястровання" Дому, що гр. Заблоцький і виконав.

Після приїзду гр. Заблоцького зі старого краю серед „краянів" заряджено збірку на допомогу біднійшого населення, при сплаченню конкуренції на церкву. Зараз зорганізовано комітет, в склад котрого ввійшли гр. Лука Кісь, Іван Балко і С. Заблоцький. На руки сього комітету зложили жертви: українське тов. ім. Тараса Шевченка 25 дол.; Стефан Заблоцький, Дмитра Кмита, Андрій Шарко по 5 дол.; І. Балко Андрія 3 дол.; С. Занько, Корнило Герман, В. Шийка по 2 дол.; І. Груба, І. Занько, С. Тижник, В. Гладюк, Л. Кісь, І. Балко Стефана, Текля Кітчер Кмити, Н. Зинько, Н. Чорній, М. Небозук Стефана, А. Балко Ілька, Г. Васько, К. Кмита, А. Шийка по 1 дол. Дрібними датками 75 центів. Разом $64.75.

Гр. С. Заблоцький доложив тільки, щоби громада могла дістати цілих 65 долярів.

І. Б.

Лікар (до пацієнта): З вами є дуже зле. Ваш стан погіршився значно. Коли не станеться якесь чудо, то мала надія. Може хочете бачитися з кимсь?

Пацієнт: О так, з иншим лікарем!